

Pošta vydá spoločne s Azerbajdžanom známky s motívom špecifických hudobných nástrojov

Bratislava, 29. septembra 2023

Slovenská pošta spoločne s Azerbajdžanom vydá v pondelok 2. októbra 2023 poštové známky s motívom terchovskej muziky a azerbajdžanského mughamu. Obe známky budú mať nominálnu hodnotu 1 €.

Poštová známka „Spoločné vydanie s Azerbajdžanom: Terchovská muzika“ s rozmermi 30 x 40 mm, vrátane perforácie, vyjde na spoločnom tlačovom liste spolu so známkou „Spoločné vydanie

s Azerbajdžanom: Azerbajdžanský mugham“ s počtom známok 15 a 15 z každej emisie. Známkou vytlačila technikou ofsetu spoločnosť Tiskárna Hradištko, s.r.o. Motívom poštovej známky je špecifický hudobný nástroj tvoriaci súčasť Terchovskej muziky ako nehmotného kultúrneho dedičstva UNESCO – dvojstrunová basička na pozadí geometricky abstrahovanej krajiny v okolí Terchovej.

Súčasne s poštovou známkou vyjde obálka prvého dňa s pečiatkou FDC s dátumom 2. 10. 2023 a domicilom mesta Bratislava. Na prítlači FDC je notový zápis piesne Terchovskej muziky. Motív FDC pečiatky je slák na basičku. FDC vytlačila technikou digitálnej tlače spoločnosť Tiskárna Hradištko, s.r.o. Autorom výtvarného návrhu poštovej známky, FDC a FDC pečiatky je Mgr. art. Marcel Benčík, ArtD.

Úryvok ľudovej piesne približuje vzťah obyvateľov terchovskej doliny k ich domácejmu hudobnému folklóru. Legenda hovorí, že vraj v Terchovej je najviac muzikantov a spevákov na meter štvorcový, a preto takmer každá osada v Terchovej mala vlastnú kapelu. Emisia poštovej známky „Terchovská muzika“ je poctou všetkým generáciám z tejto lokality, ktoré zachovali poklady predkov pre súčasný svet a ďalej ich rozvíjajú.

Terchovská muzika je vrchárska archaická ľudová hudba, ktorá je dodnes živá v oblasti Kysuckej vrchoviny, ale aj všade tam, kde sa po vystáhaní usadili Terchovčania. Ide o troj-štvorčlenné sláčikové obsadenie s malou dvojstrunovou basou, ktorá je motívom poštovej známky, pričom v novšej dobe sa mohla pridať aj heligónka. Typický je výrazný viachlasný spev všetkých muzikantov. Herný prejav pôvodne úzko súvisel s tancom, preto je hudobný štýl temperamentný, zemitý s rýchlymi medzihrami „do skoku“ a pomalšími spevnými pasážami s názvom „vlekom“. Množstvo

Kontakt

Mgr. Iveta Dorčáková

hovorkyňa, Slovenská pošta, a.s. **e:** dorcakova.iveta@slposta.sk **w:** www.posta.sk

piesní je venovaných legendárnemu ľudovému hrdinovi – zbojníckemu kapitánovi Jurajovi Jánošíkovi, ktorý sa narodil v Terchovej.

Presný vznik Terchovskej muziky nepoznáme, pretože sa prirodzene dedí ústnym podaním z generácie na generáciu. Prvé písomné zmienky sú z konca 19. storočia. Neskôr si ju vďaka jej výrazným interpretom a osobnostiam všímajú nielen odborníci či umelci, ale dostáva sa aj do povedomia širokej verejnosti na Slovensku a vo svete. V tejto súvislosti bola dňa 5. 12. 2013 zapísaná do zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva UNESCO. Ide o najvýznamnejšie ocenenie, aké sa tradičnej kultúre môže dostať. Pre celé Slovensko a obec Terchovú, ktorá bola žiadateľom o zápis, je to medzinárodný úspech a pozitívna propagácia slovenskej kultúry vo svete.

Mgr. Vladimír Moravčík

Poštová známka „**Spoločné vydanie s Azerbajdžanom: Azerbajdžanský mugham**“ s rozmermi 30 x 40 mm, vrátane perforácie, vyjde na spoločnom tlačovom liste spolu so známkou „Spoločné vydanie s Azerbajdžanom: Terchovská muzika“ s počtom známok, ako už bolo uvedené, 15 a 15 z každej emisie. Známkou vytlačila technikou ofsetu spoločnosť Tiskárna Hradištko, s.r.o.

Motívom poštovej známky je špecifický hudobný sláčikový nástroj, tvoriaci súčasť azerbajdžanskej ľudovej hudby mugham – kamancha na pozadí geometricky abstrahovanej krajiny Azerbajdžanu.

Súčasne s poštovou známkou vyjde obálka prvého dňa s pečiatkou FDC s dátumom 2. 10. 2023 a domicilom mesta Bratislava. Na prítlači FDC je notový zápis piesne na kamanchi. Motív FDC pečiatky je slák na kamanchu. FDC vytlačila technikou digitálnej tlače spoločnosť Tiskárna Hradištko, s.r.o. Autorom výtvarného návrhu poštovej známky, FDC a FDC pečiatky je Mgr. art. Marcel Benčík, ArtD.

Prvé tóny mughamu, jedného z hlavných žánrov azerbajdžanskej ľudovej hudby, zazneli už v dávnych časoch. Korene tohto performatívneho umenia siahajú až k tradícii recitácie Koránu či dokonca do dôb starších – k hymnám sásánovskej Avesty.

Význam slova „mugham“ možno interpretovať ako „Bohom zoslaná hudba“. Pre Azerbajdžancov je nielen krásnou lyrickou melódiou, ale aj stavom mysle, spôsobom splynutia so svetom a druhom vesmírnej filozofie. Mugham zvyčajne hrajú traja hudobníci – hráč na strunový nástroj „tar“, hráč na „kamanču“, ktorá je basovým sláčikovým nástrojom zobrazeným na poštovej známke a spevák „khanande“, ktorý vedie ústrednú tému a dopĺňa ju improvizáciami a emocionálnymi odtieňmi.

Mugham sa ako žáner v Azerbajdžane formoval v období „moslimskej renesancie“, teda v 12. – 13. storočí, keď tvorili mnohí významní básnici. Ich ghazaly (krátke lyrické básne), podobne ako poézia

Kontakt

Mgr. Iveta Dorčáková

hovorkyňa, Slovenská pošta, a.s. **e:** dorcakova.iveta@slposta.sk **w:** www.posta.sk

neskorších autorov, tvorili základ mughamu. V tomto dávnom období sa formovali rôzne školy spevákov mughamu, a to v Baku, Šamachu, Gandži, Nachčivane a, samozrejme, v Karabachu. Bola to Šuša, „Konzervatórium východu“, ktorá dala svetu najvýznamnejších spevákov. Ich charakteristickým znakom bol slávny mugham „Karabach šikestesi“.

Zakladateľ azerbajdžanskej skladateľskej školy Uzeyir Hajibayli napísal v roku 1908 mughamovú operu „Leyli a Majnun“. Azerbajdžanské štátne konzervatórium, v ktorom bola výučba mughamu zaradená do učebných osnov, bolo založené v roku 1921 v Baku.

UNESCO vyhlásilo azerbajdžanský mugham za „Majstrovské dielo ústneho a nemotného dedičstva ľudstva“ v roku 2003. V roku 2008 bol zaradený do zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva UNESCO.

Kontakt

Mgr. Iveta Dorčáková

hovorkyňa, Slovenská pošta, a.s. **e:** dorcakova.iveta@slposta.sk **w:** www.posta.sk